тызэкъотмэ — тылъэш!

AAAbITS 1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкІы

№ 189 (23118) 2024-рэ илъэс ШЭМБЭТ ЧЪЭПЫОГЪУМ и 12

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

6 + тисайт WWW.ADYGVOICE.RU тихъытыу нэкІубгъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Чъэпыогъум и 13-р – мэкъумэщымрэ къыдэгъэкІыжьынымрэ **«ІшифоІ**» и Маф

Лъытэныгъэ зыфэтшІыхэу мэкъу-мэщымрэ къыдэгъэкІыжьынымрэ Іоф ащызышІэхэрэр!

Шъуисэнэхьат епхыгъэ мэфэкіымкіэ тышъуфэгушіо!

Хэгьэгур гьомылапхьэм фэмыныкъоным зиlахь хэзышІыхьэрэ пстэуми тызэрафэразэр мы мафэм къэтэю. Губгъохэм, фермэхэм, гъэфэбапІэхэм, чъыгхатэхэм гуетыныгъэ ахэлъэу ащылэжьэрэ, къыдэгъэк ыжьыным гъэхъагъэхэр щызышІырэ, Адыгэ Республикэм чІыгулэжьынымкІэ хэбзэшюу илъ хъугъэхэр лъызгъэкІуатэхэрэм льытэныгьэшхо афэтэшІы.

Тишъолъырк Іэ стратегическэ мэхьанэ иІ экономикэм ичІыгулэжьын-къыдэгъэк ыжын лъэныкъо. Мэкъу-мэщым хэхъоныгъэу ышІырэм бэкІэ елъытыгь социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэр, цІыфхэм ящыІэкІэ-псэукІэ зыфэдэщтыр.

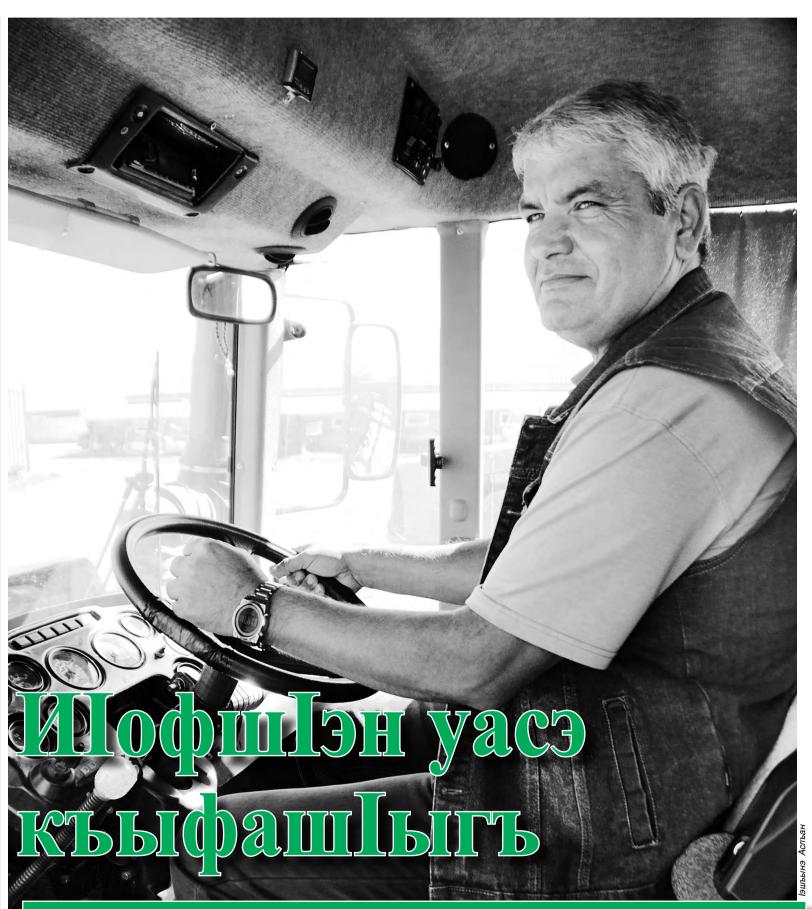
Адыгеир нахь зэтегьэпсыхьагъэ хъунымкіэ, ціыфхэм ящыіакіэ зыкъы Іэтынымк Іэ, инвестициехэр нахьыбэу къихьанхэмкІэ амалхэр зэкіэ непэ тиіэх.

Чыгулэжьхэм яІэпэІэсэныгьэ, пшъэдэк Іыжьэу ахьырэр къызэрагуры юрэм, гуетыныгъэ ахэльэу япшъэрылъхэр зэрагъэцак Іэхэрэм яш Іуагъэк Іэ гъэхъагъэхэр ышІыхэзэ Адыгеир ыпэкІэ зэрэльыкІотэщтым тицыхьэ телъ.

Ныбджэгъу лъап Іэхэр, зэк Іэми тышъуфэлъаю псауныгъэ пытэ, щы Іэк Іэш Іу шъуи Іэнэу, гъэхъэгъак Іэхэр шъуш Іынхэу, шюу щыюр зэкіэ къыжъудэхъу-

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу, Урысые политическэ партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ шъолъыр къутамэ и Секретарэу КЪУМПЫЛ Мурат

> Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЭР

Мэкъу-мэщым июфышіэ анахь дэгъухэм ащыщэу къыхэщыгъ Мамхыгъэ щыпсэурэ Набэкьо Анзор Кьэралбый ыкьор. Мы льэныкьомкІэ гьэхьагьэу иІэхэм апае щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэр бэмышІэу ащ кыфагьэшьошагь.

(Икіэух я 4-рэ нэкіубгьом ит).

2 Чьэпыогьум и 12, 2024-рэ ильэс **(СТ) «Адыгэ макь»**

Комсомолым иилъэси 100 ипэгъокІэу

Адыгэ Республикэм икомсомол имэфэкl ихэгьэунэфыкlын зыфэгьэхьазырыгьэным фэгьэзэгьэ зэхэщэкlо комитетым зэхэсыгьо Правительствэм и Унэ щыриlагь.

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх ліэшіэгъу мэфэкіым ихэгъэунэфыкіын фэгъэзагъэхэр ыкіи пэіудзыгъэ шіыкіэм тетэу муниципальнэ образованиехэм яліыкіохэр.

Зэхэсыгъор зэрищагъ АР-м ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыря зэпхыныгъэхэмк зык и къэбар жъугъэм иамалхэмк и Комитет ипащэу Шъхьэлэхъо Аскэр.

— Комсомолыр льэпкьхэр зэзып-хырэ общественнэ организациеу щытыгь. Ащ ныбжьыкІэ нэбгырэ мин пчьагьэ щыІэныгьэ гьогу шьуамбгьом тырищагь.

Адыгеим икомсомол хэтхэм Іашэр аІыгъэу я Хэгъэгу къаухъумагъ, псэолъэшІын ІофшІэнхэм ахэлэжьагъэх, щыІэныгъэм еджапІэ щафэхъугъ. Мыгъэ Адыгеим икомсомол илъэси 100 зэрэхъурэр зэрифэшъуашэу хэдгъэунэфыкІыщт, — къыІуагъ

Шъхьэлэхъо Аскэр.

Ныбжыкіз союзым илізшізгьу мэфэкі ихэгьэунэфыкіын зызэрэфагьэхьазыррэм фэгьэхьыгьэу къэгущыіагь зэхэщэкіо комитетым итхьаматэ игуадзэу Нэхэе Юрэ. Ащ къызэрэхигьэщыгьэмкіэ, комсомолым итарихъ гьогу къизыіотыкіырэ стендхэр районхэм къагьэхьазырых, ахэр мэфэкі Іофтхьэбзэ шъхьаіэр зыщыкіощт Пушкиным ыціэ зыхырэ льэпкь Унэм идэпкъхэм апальэщтых. Нэмыкі шъольырхэм къарыкіыщт хьакіэхэр къырагьэблэгьагьэх, ахэр ыкіи республикэм икомсомольцэхэр зэгьусэхэу В.И. Лениным исаугьэт къэгьагьэхэр кіэральхьанхэу рахъухьагь.

— Мэфэк Іофтхьабзэм къекІолІэщтхэм апае юбилейнэ комсомольскэ бгъэхалъхьэхэр дгъэхьазырыгъэх. Тарихъ шІэныгъэхэмкІэ докторэу Ацумыжъ Казбек комсомолым итарихъ фэгъэхьыгъэ итхылъ афэдгощыщт.
Мэфэк Концерт щы Іэщт, Къудаикъо Алый комсомолым фэгъэхьыгъэ фильмэу къыгъэхьазырыгъэр къэзэрэугъоихэрэм къафэдгъэлъэгъощт, — къы Іуагъ

Нэхэе Юрэ.

Мэфэ шъхъаlэу агъэнэфэгъэ чъэпыогъум и 28-м ехъулlэу ВЛКСМ-р илъэси 100 зэрэхъурэм епхыгъэ Іофтхьабзэу рагъэкlокlыщтхэм, ныбжьыкlэ союзым итарихъ къыхэхыгъэ пычыгъо гъэшlэгъонхэм, пэрытэу хэтыгъэхэм якъэбархэм афэгъэхьыгъэхэр шъолъыр къэбар жъугъэм иамалхэм къазэрэщыхаутыщтхэм анаlэ тыраригъэдзагъ Комитетым итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр.

Культурнэ мэфэк Іофтхьабзэу агъэнафэхэрэм, футболымк зэнэкъокъоу зэхащэщтым къатегущы Іагъэх АР-м культурэмк з иминистрэу Аулъэ Юрэрэ Адыгеим физическэ культурэмк зык и спортымк зи Комитет итхьаматэу Дэгужъые Муратрэ.

Республикэм икъалэхэм ыкlи ирайонхэм ялlыкlохэу пэlудзыгъэ шlыкlэм тетэу зэхэсыгъом къыхэлэжьагъэхэм зыгъэгумэкlырэ упчlэхэр къатыгъэх.

шъолъырхэм къарыкіыщт хьакіэхэр къырагъэблэгъагъэх, ахэр ыкіи республикэм зэрэхъурэм ихэгъэунэфыкіын епхыгъэу икомсомольцэхэр зэгъусэхэу В.И. Лениным исаугъэт къэгъагъэхэр кіэралърагъэкіокіыщтых.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Указ

Урысые Федерацием и Правительствэ 2024-рэ ильэсым мэкьуогъум и 29-м ышІыгъэ унашъоу N 1725-р зытетым игъэцэкІэнкІэ амалэу зэрахьащтхэм яхылІагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ 2024-рэ илъэсым мэкъуогъум и 29-м ышІыгъэ унашъоу N 1725-р зытетым ия 2-рэ пункт диштэу **унашъо сэшІы:**

1. Гъэнэфэгъэнхэу:

1) сабыибэ зэрыс унагъом истатус зэряlэр къэзыушыхьатырэ тхылъыр гуадзэу N 1-м диштэу Урысые Федерацием къазэращыратыщт шlыкlэр;

2) Урысые Федерацием и Президент 2024-рэ илъэсым щылэ мазэм и 23-м ышІыгъэ Указэу N 63-р зытетэу «Сабыибэ зэрыс унагъохэм социальнэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм кІуачІэ иІэ зыхъурэм щегъэжьагъэу гуадзэу N 2-м диштэу сабыибэ зэрыс унагъом истатус зэряІэр къэзыушыхьатырэ тхылъыр Урысые Федерацием икІэрыкІэу зэрэщагъэпсыжьыщт шІыкІэр.

2. Урысые Федерацием иунагъоу сабыибэ зэрысым истатус зэря р къззыушыхьатырэ тхылъымк шэпхъэ зык

хэу Урысые Федерацием и Правительствэ 2024-рэ ильэсым мэкъуогъум и 29-м ышІыгъэ унашъоу N 1725-р зытетымкІэ аухэсыгъэхэм адиштэу Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ Урысые Федерацием иунагъоу сабыибэ зэрысым истатус зэряІэр къэзыушыхьатырэ тхылъхэр къыгъэхьазырынхэу ыкІи аритыжьынхэу.

3. Адыгэ Республикэм финансхэмкlэ и Министерствэ мы Указым игъэцэкlэн пэlухьащт мылъкур Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыхигъэкlынэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм къыщыублагъэу мы унашъом кlyaчlэ иlэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 1, 2024-рэ илъэс N 123

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм и Президент и Указэу N 87-р зытетэу «Пщыныжь зытельхэм япlальэ къыкlегьэчыгьэным е атехыжьыгьэным иlофыгьохэм афэгьэзэгьэ Комиссиеу Адыгэ Республикэм и Лышьхьэ дэжь щызэхащагьэм ехьылlагь» зыфиlоу 2002-рэ ильэсым мэлыльфэгьум и 1-м къыдэкlыгьэм зэхьокlыныгьэхэр фэшlыгьэнхэм фэгьэхьыгь

Урысые Федерацием и Президент и Указэу N 1500-р зытетэу «Урысые Федерацием ишъолъырхэм ащызэхэщэгъэ Комиссиехэм яхьылІагъ» зыфиІоу 2001-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м къыдэкІыгъэм ия 3-рэ пункт диштэу ыкІи Адыгэ Республикэм и Конституцие, Адыгэ Республикэм и Законэу N 24-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ехьылІагъ» зыфиІоу 1996-рэ илъэсым чъэпыогъум и 1-м къыдэкІыгъэм иа 1-рэ статъя атегъэпсыхьагъэу унашъо сэшІы:

1. Адыгэ Республикэм и Президент и Указэу N 87-р зытетэу «Пщыныжь зытелъхэм япІалъэ къыкІегъэчыгъэным е атехыжьыгъэным иІофыгъохэм афэгъэзэгъэ Комиссиеу Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ дэжь щызэхащагъэм ехьылІагъ» зыфиІоу 2002-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 1-м къыдэкІыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2002, N 4; 2003, N 5; 2004, N 11; 2005, N 3; 2007, N 2; 2010, N 7; 2013, N 2; 2019, N 5; 2021, N 5) мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

- 1) гуадзэр кІэу къэтыгъэнэу;
- 2) гуадзэу N 2-м:
- а) а 1-рэ пунктым хэт гущы эхэу «правовой къэбархэмк официальнэ интернет-порталыр» зыфиюхэрэм ач ыпык гущы эхэу «къык элъык орэ зэхьок ыпыгъэхэр къыдэлъытагъэхэу» зыфиюхэрэр тхыгъэнхэу;
- б) я 4-рэ пунктым иподпунктэу 3-м хэт гущыІэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэр» зыфиІохэрэм ачІыпІэкІэ гущыІэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэкІэкІо хабзэ икъулыкъухэр» зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу;
- в) я 7-рэ пунктым гущыlэхэу «къыкlэлъыкlорэ зэхъокlыныгъэхэр къыдэлъытагъэхэу» зыфиlохэрэр хэгъэхъогъэнхэу.
- 2. ЗыкІэтхэхэрэ мафэм къыщыублагьэу мы Указым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу КЪУМПІЫЛ Мурат къ. Мыекъуапэ,

чъэпыогъум и 4, 2024-рэ илъэс N 225

ШъунаІэ тешъудз!

ФэгъэкІотэн зыхэлъ кІэтхэгъу уахътэр Урысыем и Почтэ регъэкІокІы.

2025-рэ илъэсым иапэрэ мэзих къышъуфэкІощт гъэзетэу «Адыгэ макъэм» чъэпыогъум и 14-м нэс мыщ фэдэ уасэхэмкІэ шъукІэтхэн шъулъэкІыщт:

Индексэу П4326-р:

мэзи 6-м — сомэ 1092,90-рэ; мэзи 3-м — сомэ 546,45-рэ; мэзи 5-м — сомэ 728,60-рэ; мэзи 4-м — сомэ 728,60-рэ; зы мазэм — соми 182,15-рэ.

AHAXIS JOITS JUXIMO

2111151111

«УрысыемкІэ ильэсым икІэлэегьэдж» зыфиІорэ зэнэкьокьум икІэух едзыгьо пхырыкІыгьэ нэбгырихмэ Адыгэ Республикэм икІыгьэ Светлана Великовар ахэфагь, ащ илауреат хьугьэ. Ащ кьалэу Мыекьуапэ дэт гурыт еджапІэу N 7-м урысыбзэмкІэ щырегьаджэх. Кьалэу Москва Іофтхьабзэр щыкІуагь, кІэлэегьаджэхэр ащ щагьэшІуагьэх.

КІэлэегъэджэ пэрытым Мыекъуапэ къыгъэзэжьыгъ, иІофшІэгъу тхьамафэ пидзэжьыгъэу кІэлэеджакІохэм шІэныгъакІэхэр арегъэгъоты, десэ гъэшІэгъонхэр арегъэхьы. Зэнэкъокъум ыуж гуфэбэныгъэ хэлъэу иІофшІэгъухэр, ригъаджэхэрэр ащ къыпэгъокІыгъэх. Бзылъфыгъэр зыщылэжьэрэ еджапІэм мы мафэхэм теблэгъагъ, апэрэ зэдэгущыІэгъур лъэпкъ гъэзетым зэрэдишІырэр зэригуапэр хигъэунэфыкІыгъ.

— КІэлэегъэджэ сэнэхьатым сыдэущтэу укъыфэкІуагъа?

— Сэнэхьатым сызырылажьэрэр илъэсиплі хъугъэ. АР-м и Арбитражнэ хьыкум илъэсипшіэ Іоф щысшіагъ. Сятэжъ физикэмкіэ кіэлэегъэджагъ, ащ фэдэ сыхъу сшіоигъуагъ. Бэрэ сызыкіэхъопсыщтыгъэ сэнэхьатыр зэзгъэгъотыгъ. Я 5-рэ ыкіи я 10-рэ классхэм сыряпащ, урысыбзэр ясэгъэхьы.

— Зэнэкъокъум нэбгырэ тхьапша хэлэжьагъэр, сыд фэдэ шъолъырхэм къарык Гыгъэха? Сыд фэдэ зэфэхьысыжьхэр фэхъугъэха?

Тикъэралыгъо ишъхьафхэм якІэлэ-егъэджэ 89-рэ хэлэжьагъ. Зэнэкъокъу шъхьаІэр едзыгъуищ хъущтыгъ ыкІи ар къалэу Саратов щыкІуагъ. Мастер-классхэм, «класснэ сыхьатхэм» язэхэщэнкІэ, зэІухыгъэ зэдэгущыІэгъухэмкІэ тызэнэкокъугъ. Апэрэ едзыгъом ыуж нэбгырэ 20-у тыкъэнагъ.

— Тикъэралыгъо ишъолъыр зэфэшъхьафхэм якlэлэегъэджэ 89-рэ хэлэжьагъ. Зэнэкъокъу шъхьаlэр едзыгъуищ хъущтыгъ ыкlи ар къалэу Саратов щыкlуагъ. Мастер-классхэм, «класснэ выкlуагъ мастер-классхэм, азlухыгъэ зэдэгущыlэгъухэмкlэ тызэнэкъокъугъ. Апэрэ едзыгъом ыуж нэбгырэ 20-у тыкъэнагъ. Осэшіхэм упчlэхэр къытатыщтыгъэх, зыфэбгъэхьазырынэу щы-

еджапіэ хьисапымкіэ икіэлэегъаджэу Сергей Левченкэм мы зэнэкъо-къум текіоныгъэ къыщыдихыгъагъ. Ащ ишіогъэш-хо къысэкіыгъ. Сэркіэ анахь мэхьанэ зиіэр къысэжэгъэ кіэлэеджа-кіохэм сахэхьажынышъ, пэрыт шіыкіэ-амалхэр къызфэзгъэфедэхэзэ іоф адэсшіэныр ары. Уисэнэхьат уфэшъыпкъэу, шіу плъэгъоу урылэжьэн фае.

— Непэрэ мафэм диштэрэ кІэлэегъаджэр сыд фэдэу щытын фая?

— ШІЭныгъэ лые хъурэп. КІэлэегъаджэм бэ елъытыгъэр, арышъ, непэрэ уахътэм диштэн, дэлъэбэкъон фае. Ащ сабыйхэм фыщытыкІзу афыриІэр ары зэкІэмэ анахь мэхьанэ зиІэр. УиІофшІэн фэшъыпкъэмэ, шІу олъэгъумэ, къапІорэм мэхьанэ еотымэ, пшІогъэшІэгъонмэ, сабыйхэм псынкІзу уагурыІощт.

СизэхашІэ игъунапкъэхэр нахь къызэІуихыгъэх, нэмыкІ шъолъыр-хэм якІэлэегъаджэхэм Іоф зэрашІэрэм нэІуасэ сыфэхъугъ.

мытэу, зэу джэуапхэр къяптыжьын фэягъ. Зэнэкъокъум икізух нэбгыри 6 тыкъыхахыгъ. Осэші купым къэралыгьом икізлэегъэджэ пэрытхэр хэтыгъэх. Ахэм зэхэтэу къытфагъзуцугъэ баллхэмкіз кізлэегъэджэ анахь дэгъуих къыхагъэщыгъ. Мыщ къыкізлъыкіорэ едзыгъор Москва щыкіуагъ, кізлэегъэджэ анахь дэгъухэр ащ щагъэшіуагъэх. Зэнэкъокъум итамыгъзу хрусталым хэшіыкіыгъэ пеликанхэр къытатыгъэх, шіухьафтынзу сомэ мин 200 зырыз къытфагъэшъошагъ.

— Сыд фэдэ чІыпІа, упчІа е Іофтхьабза хьыльэу къыпщыхьугьэр?

— Мы мэфипшІыр ушэтыпІэу щытыгь, ау сэ сшъхьэкІэ къысшъхьэпэнэу бэ

къыхэсхыгъэр. Сизэхашіэ игъунапкъэхэр нахь къызэіуихыгъэх, нэмыкі шъолъырхэм якіэлэегъаджэхэм іоф зэрашіэрэм нэіуасэ сыфэхъугъ. Лъэныкъо зэфэшъхьафхэм ащылэжьэрэ кіэлэегъаджэхэр, еджапіэхэм япащэхэр, кіэлэпіухэр тызэхэтэу зы командэ тыхъоу зыкіыныгъэм тыкъыфэкіоныр анахь хьылъэ къысщыхъугъ. Мыгъэ апэрэу ащ фэдэлъэныкъуакіэ зэнэкъокъум хэтыгъ.

— О пшъхьэкІэ сыд фэдэ зэфэхьысыжьа пшІыгъэр?

— Тапэкіэ згъэфедэн слъэкіыщт шіыкіэ-амалыбэ зэнэкъокъум къыщыхэзгъэщыгъ, зысыушэтыжьыгъ. Зэхэщакіохэми, къыздеіагъэхэми, сызгъэкіуагъэхэми — пстэуми лъэшэу сафэраз! Тигурыт

— Уиунагьо ІэпыІэгьу кьыпфэхьуа?

— Сэ сыкlэлэегъэджэ закъоп, пшъэшьитlум сырян. Василисэрэ Алисэрэ еджэгъэшхо хъунхэу, шlу алъэгъурэ сэнэхьатхэр зэрагъотынхэу сэгугъэ. Къарыу къысэзытырэр сиунагъу ары. Арышъ, ащ иlэпыlэгъу зэхэсэшlэ.

— Светлана, мы зэнэкъокъум иш уагъэк Гэ уи Гэ-пэ Гэсэныгъэ уушэ-тыгъэ. Уитворческэ амалхэм, уигъэхъагъэхэм ахэбгъэхъон плъэк Гэу, уи Гофш Гэнш Гулъэгъоу фыуи-

Іэм къыщымыкІэу, ебгъаджэхэрэм уагьэгушІоу ущыІэнэу сыпфэльаІо.

— Опсэу.

Шъугу къэдгъэкІыжьын, илъэс къэс зэхащэрэ зэнэкъокъоу «УрысыемкІэ илъэсым икІэлэегъадж» зыфиІорэм икІэщакІох УФ-м просвещениемкІэ и Министерствэ, Урысыем ипрофсоюзхэм я Федерацие ыкІи «КІэлэегъэджэ гъэзетыр». Мыщ пшъэрылъ шъхьаІэу иІэр кІэлэегъаджэм имэхьанэ къэІэтыгъэныр, мы сэнэхьатым рылажьэхэрэм ІэпыІэгъу афэхъугъэныр ары.

ЛЪЭПШЪЫКЪО Фатим.

ИІофшІэн уасэ къыфашІыгъ

(ИкІэух).

– Сиюфшіагьэкіэ сыкъыхагьэщи, мыщ фэдэ цІэ льапІэ къызэрэсфагьэшьошагъэм фэшІ ти ЛІышъхьэу КъумпІыл Муратрэ Шэуджэн районым щыпсэурэ сичІыпІэгъухэмрэ льэшэу сафэраз, «тхьашъуегьэпсэу» ясэю. Уасэ къыпфашіэу, пціэ дахэкіэ къызыраіокіэ, ар зымыуасэ щы Іэп, ащ к Іуач Іэ къыуеты, тамэ къыбгуегъакІэ, нахьышІоу уиІофшІэн зэрэбгьэцэк lэщтым уфещэ, — къыlуагъ Анзор.

Набэкъо Анзор республикэм имэкъумэщ хъызмэт ІофшІэныр 1993-рэ илъэсым щыригъэжьагъ, илъэс 30-м ехъугъэу механизатору Іоф ешІэ. 2004-рэ илъэсым къыщыублагъэу лэжьыгъэр къызщагъэкІырэ ыкІи былымхъуным фэгъэзэгъэ Мамхыгъэ дэт мэкъумэщ хъызмэтшlапlэу «Животновод» зыфигорэм Іут.

- Июфшіэн зыщыригьэжьагьэм къыщыублагъэу Анзор Іэпэ Іэсэныгъэшхо хэльэу зыкъыгъэльэгъуагъ, кІэлэ чан ыкІи шэн гъэтІылъыгъэ иІ. ИюфшІэгъухэм дэгьоу агурэю, шъхьэк Іэфэныгьэ къыфашІы, — къыІуагъ Шэуджэн район администрацием мэкъу-мэщымкіэ иотдел ипащэу ГутІэ Мурат.

ХъызмэтшІапІэм зэкІэмкІи гектар 858-рэ елэжьы, нэбгырэ 12 Іут. Анзор тракторым ыкІи комбайнэм атесэу лэжьыгъэм икъэгъэкІын епхыгъэ ІофшІэнэу рагъэкІокІыхэрэм ахэлажьэ: чІыгур ежьо, ар егьэшьабэ, мапхьэ, чІыгъэшІухэр хетакъо, игъо къызысыкІэ лэжьыгъэр Іуехыжьы.

Лэжьыгъэ дэгъу ыкІи бэгъуагъэ къыхьыжьынымкІэ шІыкІакІэу къызфигъэфедэхэрэм яшіуагъэкіэ хъызмэтшіапіэм илъэс къэс къэгьэльэгьон дэгьухэр иlэх. ГущыІэм пае, 2023-рэ илъэсым зы гектарым телъытагъэу бжыхьэсэ коц центнер 44-рэ, бжыхьэсэ хьэ центнер 50-рэ, тыгъэгъэзэ центнер 20-рэ къахьыжьыгъ.

Бжыхьэсэ лэжьыгъэм иlухыжьынкlэ районымкІэ илъэс къэс апэ итхэм Анзор ащыщ. 2021-рэ илъэсым лэжьыгъэ тонн илъэсым - тонн 2550-рэ ащ Іуихы-

Чыгум узэрэдэлэжьэн фаем хэшыкІышхо фыриІэу, ищытхъу аригъаІоу мэлажьэ. Илъэс реным чыгум Іоф дешіэ.

— Сыд фэдэрэ ІофшІэни къин горэ хэлъ, ау узыпылъыр шІу плъэгъоу, ащ зыкъыгъэшъыпкъэжьы хъумэ, ар зэхапшІэрэп. — ею Анзор.

Іоф зэришІэрэ техникэм изытет Анзор лъэшэу лъэплъэ, игъом пэшІорыгъэшъ Іофшіэнхэр ыкіи гъэцэкіэжьынхэр решІылІэх. Ащ къыхэкІэу къызэтеуцорэп.

ІэпэІэсэныгъэшхо зэрэхэлъым, ІофшІэныр шІу зэрилъэгъурэм, пшъэрылъэу къыфагъэуцугъэхэр дэх имыІэу зэригъэцакІэхэрэм ыкІи къэгъэлъэгъонышІухэр зэриІэм афэшІ АР-м и ЛІышъхьэ ыкІи АР-м мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ ядипломхэр, Шэуджэн район администрацием ищытхъу тхылъхэр Анзор мымакІэу къыфагъэшъошагъэх.

Техникэм ылъэныкъокІэ ишІэныгъэхэм зэрахигъэхъощтым ренэу пылъ, лэжьыгьэ дэгъу къахьыжьынымкІэ ежь ІэпэІэсэныгъэу ІэкІэлъымкІэ ныбжьыкІэхэм адэгуащэ.

Анзор къызэрэтфиІотагьэмкІэ, къоджэ гурыт еджапІэр къызеухым мыш дэтыгьэ колхозэу «Мамхыгъ» зыцІэм Іоф щишІэнэу кІуагъэ. Сыда піомэ ятэу Къэралбый ащ щылажьэщтыгъ. Нахьыжъхэм къыраюрэр ыгъэцакіэщтыгъ, ахэм ІэпыІэгъу афэхъущтыгъ. Дзэ къулыкъум илъэситТурэ къэти къызегъэзэжьым, колхозым хэхьажьыгь. Ар зэхэзыжьыфэ Іоф щишІагь.

Отэщыкъо Аслъан (Тхьэм джэнэт къырет) ихъызмэтшІапІэ щезгъажьи, ильэс 20 фэдиз хъугьэу механизаторэу Іоф сэшІэ. Комбайнэми тракторми сатес. ХъызмэтшІапІэм зэкІэмкІи механизатори 5 Іут, пстэуми тызэгуры Іоу тызэдэлажьэ, зэкІэри ІэпэІасэх. Шъхьадж итехникэ тесэу июфшіэн егъэцакіэ. Лэжьыгъэр къэтэгъэкІы, Іутэхыжьы, чІыгум тешІушІэ. Мы уахътэм пхъэным

2220-рэ, 2022-м — тонн 2310-рэ, 2023-рэ тыпылъ. КІымафэр хэмытэу адрэ лъэхъанхэм зэпыугъо тимы Ізу Іоф тэш Іэ. Техникэр бгъэ Іорыш Іэ къодыек Іэ хъущтэп, ар зыкъутэкІэ пшІыжьышъун плъэкІынэу ІэпэІэсэныгъи пхэлъын фае. Техникэу дгъэфедэрэр Урысыем къыщашІыгъ, арышъ, ащ пкъыгъоу хэтлъхьащтхэри зэтэгьэгьоты. — къыІуагъ

Къэралыгъом зыпкъитыныгъэ илъы-

ным, хэхъоныгъэхэр ышІынхэм непэ чІыгулэжьхэм яІахьышхо хэлъ. Лэжьыгьэ бэгъуагъэу къахьыжьырэм ишІуагъэкІэ Урысыем щыпсэухэрэр гъомылапхъэ щыкіэхэрэп. Гъэхъэгъэшіухэр зиіэ Набэкъо Анзор фэдэ цІыфхэр тиІэмэ, ыпэкІэ тылъыкІотэщт, лъэгэпІэ инхэм танэсыщт.

КІАРЭ Фатим.

Нэхэм яІэзэгъэнымкІэ лъэбэкъушІу

Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым нэхэн яІэзэгьэнымкІэ иотделение гьэхьэгьэшІухэр ешІых. РеспубликэмкІэ апэрэу мы отделением щашІыгь «кератопластика» зыфаюрэ операциер – нэапчыр зэблэхъугъэныр.

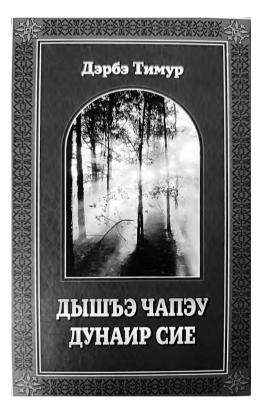
Республикэ клиническэ сымэджэщым нэхэм яІэзэгьэнымкІэ иотделение ипащэу ТІэшъу Адамрэ Москва къикІыгъэ профессорэу, офтальмохирургэу Андрей Золоторевскэмрэ ар къызыдэхъугъэр.

Мыщ фэдэ операциеу технологие пэрытхэр зыщыгъэфедагъэхэр «кератоконус» зыфаlорэ узыр зиlэ нэбгыритlум афашІыгъах. А узыр къызэузыхэрэм янэапч піуакіэ мэхъу, мэушіоркъы, зэхъокІыныгъэ фэхъу. Ащ къыхэкІэу цІыфым ынэхэм зэралъэгъурэм къыщэкіэ, ары пакіошъ, нэшъуи хъун ылъэкІышт.

– Джынэс мыщ фэдэ операциехэр федеральнэ сымэджэщхэр ары, гущы Іэм пае, Москва, Санкт-Петербург, зыщашІыштыгъэхэр. Республикэ клиническэ сымэджэщым нэхэм зыщя Іэзэхэрэ иотделение иофтальмологхэм мы технологиер alэ къызэрэрагъахьэрэм ишlуагъэкІэ, Адыгеим щыпсэухэу мыщ фэдэ операцие зищык агъэхэр чыжьэу к юнхэр, чэзыум хэтынхэр ищыкІэгъэжьыщтэп. ЦІыфхэм технологие пэрытхэм адиштэрэ медицинэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэнымкІэ программэм ишІуагъэкІэ, кератопластикэр республикэм щыпсэухэрэм ыпк Іэ хэмыльэу афашІыщт, — къыІуагъ Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкіэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем.

«Дышъэ чапэу дунаир сие» — джары зэреджагъэр адыгэ тхакlоу, Урысыем итхакlохэм я Союз хэтэу, Адыгеим изаслуженнэ журналистэу Дэрбэ Тимур итхылъыкlэу къыдэкlыгъэм. Нэкlубгъо 300-м ехъурэ loфшlaгъэм жанрэ зэфэшьхьафхэр щызэхэугьоягьэх: сонетхэр, зэдзэкlыгьэ поэмэу «Русльанрэ Людмилэрэ», пьесэхэр, усэхэр, публицистикэр.

СонетхэмкІэ тхылъыр еублэ. Ахэр усэ тхыгъакІэхэу 100-м кІахьэ. ИсатырхэмкІэ авторыр зынэмысырэ щыІэп: дунаим, чІыопсым идэхагь, ежьым игузэхашІэхэр, игупшысэхэр, лъэпкъым иуз, къырыкІуагьэр, игумэкІыгьохэр, тэрэзыр, зэфагьэр, тхьагъэпцІыгъэр, хьагъу-шъугъугъэр. «Лъэхъаным игупшысэхэр, игухэкІ-гумэкІхэр арых лъыпсыр зыщагъэчъэрэ дунаим насыпышІоу зыщилъытэжьын Дэрбэ Тимур езымыгъэлъэкІырэр» къыщею тхылъым фишвыгъэ гущывапэм

филологие шіэныгъэхэмкіэ кандидатэу Шъхьэлэхъо Дарико. Авторым игущы-ІэхэмкІэ сонетхэм ятхын гужьыдэгъэкІ фэхъугъ.

— Мы тхыльым сэ анахьэу мэхьанэ зэстэу къыдэхьагъэр сонетхэр ары. Шъхьэихыгъэу, шъыпкъагъэ хэлъэу сызгъэгумэкІырэр, сигукъыдэчъхэр сымыушъэфэу къащисІотыкІыгъэх. Ахэм сищыІэныгьэ гьогу къыраІотыкІы, — еІо Дэрбэ Тимур.

Сэ сищы акіэ къэсэ і уатэ, Ар щысэу щытэп, ау сэсый. ШІу слъэгъурэ гъашіэм сыхэкіуатэ, Нэмыкі дунайи сыфэмый. Сонетэу стхыгъэмэ ахэлъыр Сигугъэуз, сигушю лъагъу. Ошъогум нэсэу щыщ гухэльыр, Щысэгъэшіожьы сишіульэгъу. Щысэгъэшіожьы къош-іахьылыр, Гур зыфэгъугъэу псэр зыпытхэр. Щысэгъэжъужьы чіышъхьэм мылыр, Зэсэгъэшіужьых зэпыщытхэр. Сонетыр фэд къэгъагъ Іэрамым, Сэ сыфэягь ар згъэдэхэным.

(Сонетхэм ащыщ)

Зэрэщытэу зэдзэкІыжьыгъэ поэмэу «Руслъанрэ Людмилэрэ» тхылъыр гъэшІэгьон зышІыгьэмэ яз. А.С.Пушкиным итхыгъэу урысыбзэкІэ тызаджэу тызэсагъэр, тэркІэ ошІэ-дэмышІэу адыгабзэкІэ къэгущыІагъ. Ащ изэдзэкІын Тимур илъэсрэ ныкъорэ дэлэжьагъ. ІофшІагъэм изы Іахьэу адыгабзэм рилъхьажьыгъагьэм сабыйхэм апае тхэхэрэм ялитературнэ зэнэкъокъоу Жэнэ Къырымызэ

ыцІэкІэ зэхащэрэм зэдзэкІыным ылъэныкъокІэ 2023-рэ илъэсым апэрэ чІыпІэр къыщихьыгъагъ. Ащ ыуж ар ІугъэкІот ымышІэу дэлэжьагъ, зэрэщытэу адыгабзэм рилъхьажьыгъ.

— Пушкиным фэдэ тхэкІошхом ипроизведение зэбдзэк Іыныр пшъэдэкІыжьышхоу зэрэщытыр къызгурыІозэ сыфежьагъ. КъиныІоми, шъыпкъэр пІощтмэ, сэ ащ гухахьо хэзгьотагь, сигьатхьэу Іоф дэсшІагь, — къыІуагь Дэрбэ Тимур.

Пьесэу «Туманбай» зыфиlорэри loфшІэгьакІэхэм ащыщ. АР-м культурэмкІэ и Министерствэрэ театральнэ зэхахьэмрэ 2023-рэ илъэсым лъэпкъ драматургием ылъэныкъокІэ зичэзыу зэнэкъокъоу зэхащагъэм илъэныкъохэм язэу едзыгъуабэ (актыбэ) хъухэрэмкІэ текІоныгъэр къыщыдихыгъ. Туманбаеу, сабыеу адыгэ чІыгум ращи, Мысыр ятэшым дэжь итетыгьо льигьэкІотэнэу аригъэщэгъагъэм ар къытегущыІэ. ГущыІэу, къэгъэлъэгъокІэ амалэу ыгъэфедэхэрэм тхыгъэр гум негъэсы. Гугъэуз дэдэмэ ащыщ Мысыр ащэнэу къызлъыкІогъэхэ кІэлэцІыкІур ным зэрэ-ІэкІахырэр, къинэу къыфыкъокІыгъэм лІыгъэ зыхигъотэжьэу бзылъфыгъэр амалынчъэу зэреуцуалІэрэр:

«А сикІал, а сикъурмэн, а сыпс. Тхьэм укъыгъэнэн, Тхьэр уиІэпыІэгьун, сыд гущэр сэ сшІэшъун, сикІал, тызфит зи щыІэп! Сыд фэдиз ныбжь уиІэ хъугъэми, охътабэ тешІагъэми, сызщымыгъэгъупш, сикІал, сэ ренэу сыкъыожэщт!»

Туманбай — мамлюкхэм къахэкІыгъэ аужырэ адыгэ СултІанэу агъэнэфэгъагъ. Адыгэ хэкум зэрэращыгъэм, ичІыгу пэІудзыгьэу апІугьэми, къызщыхъугьэр, зыщыщым ишэн-хабзэхэр щымыгъупшэу къызэрэхъугъэм, лІыгъэ хэлъэу зэрэфэхыгъэм пьесэр къатегущыІэ. ІофшІагъэм итхынкІэ Тимур ыгъэфедагьэх шІэныгъэлэжьхэу Хъоткъо Самир, Шъхьэлэхъо Абу, Унэрэкъо Рае, КІубэ Щэбан ыкІи ІэкІыб хэгъэгухэм яшІэныгъэлэжьхэу адыгэм итарихъ зышІогьэшІэгьоныгьэхэм ятхыгъэхэр, дунэе хъытыур.

Нарт эпосым техыгъэ пшысэ-пьесэу Саусэрыкъо фэгъэхьыгъэр, тиадыгэ тхакІохэм къатегущыІэрэ публицистикэми тхылъым чІыпІэ гъэнэфагъэ щаубыты. ЗэдэгущыІэгьоу адишІыгьэхэр, ятворчествэкІэ гупшысэхэр гъэшІэгьонэу ащ къыщытыгъэх.

Шъугу къэдгъэкІыжьын, Дэрбэ Тимур литературэм ылъэныкъокІэ АР-м и Къэралыгьо тынрэ, журналистикэмкІэ АР-м и Ліышъхьэ ишіухьафтынрэ ялауреат. АдыгабзэкІэ тхэрэ зырызмэ ащыщ. 1991рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу ытхыхэрэр къыхаутых, тхылъипшІым ехъу къыдигъэкІыгъ. Иапэрэ тхылъ дунаим зелъэгъум ащ илъэс 19 ыныбжьыгъ («Огум ишlульэгьу», 1993-рэ ильэс). Ильэс 32-рэ хъугъэу матхэ. ЫцІэ инэу зыгъэІугъэмэ ащыщ ипьесэу «Шыу маф» зыфиІорэм техыгъэ спектаклэу АР-м и Лъэпкъ театрэ ыгъэуцугъэр.

АНЦОКЪО Ирин.

Сурэтхэр авторым иех.

Зэнэкъокъу зэхащэ

Автоном мысатыу организациеу «КІэлэцІыкІухэмрэ ныбжьыкІэхэмрэ япІункІэ инновационнэ гупчэм», Урысые общественнэ организациеу «Унагьом социальнэ ІэпыІэгьў егьэгьотыгьэнымкІэ ны-тыхэм яассоциацие», Урысые Федерацием гъэсэныгъэмкІэ и Министерствэ я VIII-рэ Урысые зэнэкъокъу «Урысыем игимн гурыютьошу гущыю зэмкы» зыфиюрэр зэхащэ.

Федеральнэ проектэу «Урысые Федерацием исхэм патриотическэ пІуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэныр» зыфиюорэм диштэу ар макю. Проектэу «Урысыем игимн гурыІогъошІу гущыІэхэмкІэ» зыцІэм шІухьафтынэу «Патриот-2023» зыфиlорэр фэгъэшъошагъэмэ хъунэу къагъэлъэгъуагъ, «Методическэ ІэпыІэгъу, патриотическэ проект анахь дэгъухэр» зыфиlорэ тыныр къыфагъэшъошагъ.

Зэнэкъокъур творческэ проектэу щыт, тихэгъэгу ис кІэлэцІыкІухэм пІуныгьэ дэгьу ягьэгьотыгьэным, Урысые Федерацием и Президентрэ и Правительствэрэ къагъэнэфэгъэ пшъэрылъхэу къэралыгьо тамыгьэхэр еджапІэхэм ащыгъэфедэгъэнхэм яхьылІагъэхэм ягъэцэкІэн афытегъэпсыхьагъ.

Зэнэкъокъум хэлажьэхэрэм Урысыем игимн игушыІэхэм ямэхьанэ къызэрэтыгъэ шіыкіэмкіэ зэхъырэхъышэхэрэр къыхатхыкІыщтых, урысыбзэм изэхэф, иэтимологическэ гущы алъэхэм юф адашІэщт, а гущыІэхэр литературэм, кинематографием, щыІэныгъэм зэращагъэфедэхэрэмкІэ щысэхэр къахьыщтых, хэгъэгум игимн имэхьанэ нахь куоу зэхэозыгъэшІэщт ІофшІагъэхэр атхыщтых.

ПэшІорыгъэшъэу къыхахырэ ІофшІагъэхэр социальнэ хъытыухэм къарагъэхьащтых. КІэлэегъаджэхэм Урысые Федерацием итамыгьэхэм афэгьэхьыгьэ урокхэм ахэр ащагьэфедэнхэ алъэкlыщт. Іофшіэгъэ анахь дэгъухэр къэралыгъом игупчэшхохэм къащагъэлъэгъощтых.

Зэнэкъокъур лъэныкъуи 3-кІэ зэхащэщт: Урысыем игимн щыщ гущыІэм имэхьанэ къызэхафыщт, ащ фэгъэхьыгъэу видеоролик е мультфильм зэхагъэуцощт.

ТекІоныгъэ къыдэзыхыгъэхэр къыхэзыхыщтхэр Эксперт Советымрэ осэшІхэмрэ ары. Жюрим иунашъокІэ зэнэкъокъум и Гран-при илауреатхэр агъэнэфэнхэ алъэкІыщт. Джащ фэдэу зэнэкъокъум илауреатхэр (ІофшІэгъэ анахь дэгъуи 100-р зытхыгъэхэр) агъэнэфэщтых.

Зэнэкъокъум хэлэжьэрэ пстэуми электрон сертификатхэмрэ рэзэныгъэ тхылъхэмрэ, текІоныгъэ къыдэзыхыхэрэм — дипломхэмрэ шІухьафтынхэмрэ афагъэшъошэщтых. ТекІоныгъэ къыдэзыхыхэрэм Москва шІухьафтынхэр къащаратыжьыщтых.

КъэбарлъыгъэІэс амалхэм ярепортажхэу Урысые зэнэкъокъоу «Урысыем игимн гурыІогъошІу гущыІэхэмкІэ» зыфиюрэм ехьылагьэхэр къызэрыхьащтхэр: Апэрэ къанал, Телеканалэу 360, РИАМО, Вести Подмосковья, Большая Азия.

2024-рэ илъэсым чъэпыогъум и 25-м нэс сайтэу «www.vouthv.ru» зыфиюрэм яюфшагъэхэр агъэхьынхэ фае. Зэнэкъокъум нэмыкі шапхъэу пылъхэр Положением рагъотэщтых.

6 Чьэпыогъум и 12, 2024-рэ ильэс «Адыгэ макъ»

Нысхъэпэ театрэм имэфэкІ

Адыгеим и Къэралыгъо филармоние и Нысхъэпэ театрэу «Дышъэ къошыным» ия 25-рэ илъэс хигъэунэфыкlыгъ.

Ащ фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэр къызэlуихыгъ АР-м культурэмкІэ иминистрэу Аулъэ Юрэ.

- АР-м и ЛІышъхьэу КъумпІыл Мурат, культурэмкІэ Министерствэм ацІэкІэ «Дышъэ къошыным» имэфэкІкІэ тыфэгушІо. Ильэс 25-рэ хьурэ творческэ гьогур ифэ-шъуашэу къакІугъэми, джыри ныбжьыкІэх, дэгъубэ апэкІэ илъ. Партиеу «Единэ Россием» ифедеральнэ проектэу «Хэгьэгу цІыкІум икультур» зыцІэм ипрограммэу «Театрэхэр — кІэлэцІыкІухэм апай» зыфиІорэм ишІуагьэкІэ къэгьэльэгьон гъэшГэгьонхэр къегъэхьазыры. 2017-рэ ильэсым къыщыублагьэу къэралыгьо субсидиехэр Нысхъэпэ театрэм къыфэкІо ыкІи къэгъэльэгьонхэр егъэуцух, къыІуагь Аульэ Юрэ.

АР-м и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат и Рэзэныгъэ тхылъ Адышэс Спартак ащ ритыжьыгъ.

Мэфэк Іофтхьабзэм хэлэжьагъ АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу Цэй Эдуард.

«Дышъэ къошыным» имэфэкІкІэ сыфэгушІо. Ильэс 25-рэ хьугьэу кІэлэцІыкІухэр пшысэ хьалэмэти 100 пчъагъэм ахащэх, япІуныгъэ-гъэсэныгъэ дэлажьэх. Къэгъэльэгьоным къыщыгущыІэрэ нысхъапэхэр сценэм тет артистхэмрэ кІэлэцІыкІоу еплъыхэрэмрэ зэрапхых, нахь зэпэблагьэ ашІых, яшІэныгьэхэм ахагьахьо, льэпкьым игушъхьэлэжьыгъэ анаІэ нахь тырарагьадзэ, ныдэльфыбзэм иІэшІугьэ альегъэІэсы. Нысхъэпэ театрэр хэмытэу Адыгеим икультурэ нэгум къыкІэгъэуцогъуай. Шъуитворчествэ нахь лъагэу зиІэтызэ бэрэ шъулэжьэнэу сышъуфэльаІо, — **къыІуагь Цэй Эдуард.**

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Рэзэныгъэ тхылъ Нысхъэпэ театрэу «Дышъэ къошыным» къыфигъэшъошагъ.

Ащ нэмыкІэу Цэй Эдуард рэзэныгъэ тхылъхэр аритыжьыгъэх: нысхъапышІэу ТІэшъу Светланэ, артистэу Сергей Вегериным.

ЗимэфэкІхэм къафэгушІуагъ УФ-м инароднэ артистэу, АР-м итеатральнэ ІофышІэхэм я Союз ипащэу Зыхьэ Заурбый.

— Нысхъапэхэр цІыфым ицІыкІугьом къыщыублагъэу кІыгъух. Актерхэр мыгуІэхэу, гукІэ ащэчырэр къыбгурагъаlоу, Іофышхоу ашІэрэм ори уадыхэтэу къыпщагъэхъоу спектаклэхэр «Дышъэ къошыным» егъэуцух. Непэ Нысхъэпэ театрэр тикІэлэцІыкІухэм ящыкІагъ, — къыІуагъ Зыхьэ Заурбый.

Рэзэныгъэ тхылъхэр ащ афигъэшъошагъ Нысхъэпэ театрэм ипащэу Джолэ Ларисэ, художественнэ пащэу Сихъу Станислав, режиссерэу Нэгъой Зурет, артистхэу Евгений Колычевым ыкlи Сергей Вегериным. Мэфэкіым къыдыхэлъытагъэу «Дышъэ къошыным» Іофшіэгъу лъэхъаныкіэ къызэіуихыгъ. Апэрэу М. Лермонтовым ироманэу «Герой нашего времени» зыфиіорэм къыхэхыгъэ пычыгъоу «Бэла» къагъэлъэгъуагъ. Урысые политическэ партиеу «Единэ Россиер» кіэщакіо зыфэхъугъэ федеральнэ проектэу «Хэгъэгу ціыкіум икультур» зыфиіорэм ипрограммэу «Театрэхэр — кіэлэціыкіухэм апай» зыціэм ишіуагъэкіэ мыр агъэуцугъ.

— AP-м и ЛІышъхьэу КъумпІыл Мурат, культурэмкІэ министрэу Аульэ Юрэ, министерствэм иотдел ипащэу Шэуджэн Бэлэ тафэраз титеатрэ непэ лэжьэн амал къызэрэратырэмкІэ. «Дышъэ къошыным» щыІэныгъэм упчІэу къыщытэджыхэрэр къыхигъэщынышъ, цІыфхэр ахэм аригъэгупшысэнхэр ары ипшьэрыльыр. Кьэгьэльэгьоным мэхьанэу иІэм кІэлэцІыкІухэр ригъэгупшысэн, яакъыл, язэхашІэ къыгъэущын фае. Артист дэгъум ыл узызэ ироль къызэришІырэм фэдэу, ащ еплъынэу театрэм къэкІуагьэхэм ар зэхаригьэшІэн фае, — **къыІуагь Джолэ** Ларисэ.

— Kъэгъэлъэгъоным сценэм тет артистхэмрэ кІэлэцІыкІоу ащ епльыхэрэмрэ зэрепхых, нахь зэпэблагьэ ешІых, яшІэныгьэхэм ахегьахьо, лъэпкъхэм язэгурыІоныгъо-зыкІыныгъэ альегъэІэсы. Нысхъэпэ театрэм ихудожественнэ пащэу, АР-м инароднэ артистэу Сихъу Станислав спектаклыр ыгьэуцугь. СурэтышІэу, АР-м инароднэ сурэтышІэу Сихъу Рэмэзан, нысхъапэхэр зыгъэхьазырыгъэхэ Хубецов Станислав, мэкъамэхэм адэлэжьэгъэ Иуаныкъо Бетал Іофышхо ашІагъ, къыІуагъ спектаклэм ирежиссерэу Нэгъой Зурет.

Къэгъэлъэгъоныр кlэлэцlыкlухэм лъэшэу агу рихьыгъ ыкlи ягуапэу еплъыгъэх.

ЛЪЭПШЪЫКЪО Фатим.

Сурэтыр: Іэшъынэ Аслъан.

Бэшlагьэу щыlэ журналист шапхь — цlыф гьэшlэгьонэу, зэпстэумэ афэмы-дэхэр къытпэблагьэу мэпсэух, зытплъы-хьанэу ары ныlэп ищыкlагьэр. Мызэу, мытloy ар дгъэунэфыгъ. Щыlэныгъэ гьогоу къыкlугьэмкlэ, исэнэхьат зэрэфэшъыпкъэмкlэ, хэгьэгум, обществэм зыкъаригъэшъхьэпэным зэрэфэхьазырым-

ЦІыфхэм афигъэлэжьэгъэ шыІэныгъ

Попсэ районым ит псэупІэу Кирпичнэм щыщ Нэгъуцу Тэйбат Шъалихьэ ыпхъоу игъашІэ къоджэ тхылъеджапІэм езытыгъэм имэфэкІ джырэблагъэ хигъэунэфыкІыгъ.

кіэ рэзэныгьэр къэзылэжьыгьэ тичіыпіэгьухэм янахьыбэр хы Шіуціэ Іушъо Шапсыгьэм ипсэупіэ ціыкіухэм адэсых. Мары ащ фэдэ щысэ.

Нэгъуцу Тэйбат къуаджэу ЦІэпс игъунэгъу псэупІзу Кирпичнэм итхылъеджапІз илъэс 55-рэ хъугъэу щэлажьэ. Ізпізсэныгъэу хэлъым, творческэ екlоліакІзу иІэм ыкіи исэнэхьат зэрэфэшъыпкъэм афэші мызэу, мытіоу щытхъу ыкіи рэзэныгъэ тхылъхэмкіз къыхагъэщыгъ. Ау ежьыр анахь ыгъэлъапІзрэр икъоджэгъухэм лъытэныгъэу къыфашІырэр ары. Етіани, ар Гъуакъо псэупІз коим идепутатэу пчъагъэрэ хадзыгъ, клубнэ системэм ипрофсоюзхэм якомитет ипащ.

Тэйбат Ныбэм къахэкІыгъ, ШІоикъо къыщыхъугъ. 1964-рэ илъэсым еджапІэр къызеухым, Адыгэ кІэлэегъэджэ училищым чІэхьэгъагъ. Пэублэ классхэм якІэлэегъэджэ сэнэхьат зэзыгъэгъотыгъэ

специалист ныбжьыкlәу Кирпичнэм дэт еджапlәм иlофшlән зыщыригъэжьагъэм ыуж бэ темышlагъэу Гъуакъо къоджэ Советым а лъэхъаным ипэщэгъэ Шъхьэлэхъо Айсэ илъэlукlэ тхылъеджапlәу псэупlэм къыщызэlуахыгъэм ипащэ хъугъагъэ.

Джырэблагъэ Нэгъуцу Тэйбат ыныбжь илъэс 75-рэ зэрэхъугъэр хигъэунэфыкlыгъ. Непи ащ Іоф ешІэ, еджапІэм зэпхыныгъэ дыриІзу, кlэлэеджакІохэм десэхэм анэмыкl егъэджэнхэр афызэхещэх, Іофтхьэбзэ зэфэшъхьафэу игупсэ хъугъэ псэупІэм щыкІохэрэм ары якІэщакІор. Ащ дакІоу ар ипхъорэлъфэу Заремэ, ащ ипшъашъэхэу Самирэ ыкІи Миланэ нэнэ пхъашэу, зафэу, ау нэнэ гукІэгъу-гуІалэу яІ.

ТІопсэ районым культурэмкІэ иІофышІэхэм ацІэкІэ зимэфэкІ бзылъфыгъэм къыфэгушІуагъ муниципалитетым культурэмкіэ иотдел ипащэу Юлия Даниловар.

— Уигупсэхэр, угукІэ къыппэблагъэхэу уигушІуагъо зыдэбгощымэ пшІоигъохэр зэкІэ сыдигъокІи уабгъукІэ щытынхэу, анаІэ къыптетынэу, уагъэгушІо зэпытынэу, псауныгъэ пытэ ори уиІахьылхэми шъуиІэнэу сышъуфэлъаІо! — къыІуагъ ащ.

ИІахыл-гупсэхэри, икъоджэгъухэри ащ тетэу Тэйбат фэгушlуагъэх. Псауныгъэрэ кlуачlэрэ иlэ зэпытынэу, мэфэ нэфынэ, чэфыбэ, хъугъэ-шlэгъэ гушlогъуабэ джыри къекlунэу, щыlэкlэшlу иlэнэу фэлъэlуагъэх. Насыпышlоу Тхьэм джыри бэрэ ущегъаl, Тэйбат!

НЫБЭ Анзор.

Сурэтыр авторым ий.

МыотІхэр — КъокІыпІэмрэ КъохьапІэмрэ азыфагу

Тарихьютэ пкъыгьо хьалэмэтхэу мыотохэм агьэфедэщтыгьэхэм якьэгьэльэгьон цыфыбэ зэфищагь. Ахэр музейхэм яюфышох, шоныгьэлэжьых, студентых, мыото культурэр зышогьэшогьонхэр ары. АР-м и Льэпкь музей къыгьэхьазырыгьэ кьэгьэльэгьон проектыр зыфэгьэхьыгьэр гьучо люшогьу пасэм ильэхьан щыогьэ мыото льэпкьхэм зэпхыныгьэу яргьэм ишъэфхэм якъиютыкын.

Лъэпкъ музеим ипащэу Джыгунэ Фатимэ Іофтхьабзэр къызэІуихыгь. — БлэкІыгъэ льэхъанымрэ джырэ уахътэмрэ музейхэм зэрапхых. ЛІэ-

шІэгьу зэблэкІхэм ятарихь, льэп-къым, цІыфхэм ягушъхьэлэжьыгьэ яухъумакІох. «МыотІхэр — КъокІыпІэмрэ КьохьапІэмрэ азыфагу» зыфиІорэ къэгьэльэгьоныр непэ къышьуфызэІутэхы. Тарихъым инэкІубгьохэм къагьэльагьо адыгэхэр къызхэкІыгьэхэ мыотІхэм хэбээ гьэнэфагьэхэр яІзу зэрэпсэущтыгьэхэр. Тарихъ шъэфыбэ къизыІотыкІырэ археологическэ пкъыгьо хьалэмэтхэм шъуяплъынэу шъукъетэгьэблагьэ, — къыІуагъ Джыгунэ Фатимэ.

МыотІ лъэпкъхэм язэфыщытыкІэ ыкІи пэсэрэ гъучІ лІэшІэгъур Іофтхьабзэм къеІуатэ. Ахэм якультурэ илъэс 1000-м ехъурэ щыІагъ.

МыотІхэм кІэн баеу къагъэнагъэм щыщхэр къэгъэлъэгъоным щыолъэгъух, ахэр пкъыгъо зэфэшъхьафишъэ пчъагъэ мэхъух.

— Шъыпкъэр пlощтмэ, loфтхьэбзэ гъэшlэгьон. Ныбжьыкlэхэм яльэпкъ иблэкlыгъэ зэрагъэшlэным-кlэ, нахь ашlогъэшlэгьон хъунымкlэ къэгъэлъэгьоным мэхьанэшхо иl. Ныбжьыкlэхэм зэкlэри анэкlэ алъэгъумэ, къашъхьэпэщт, ишlогъэшхо къэкlощт. Арышъ, тафэраз мыр зэхэзыщагъэхэм, ащ тезгъэблэгъагъэхэм, — къыlуагъ АКъУ-м икlэлэегъаджэу Цэй Заремэ.

Ныбжьык Іэхэм ашІогъэшІэгъонэу къэбархэм ядэІугьэх, упчІэхэр зиІагъэхэм джэуапхэри агъотыгъэх.

— Джэрзым хэшІыкІыгьэ пкъыгьохэр хьалэмэтхэу гъэпсыгъэх. ШъыхьакІор, шъыхьэ зыхьырэ шъыгьуаджэр, хьадагъэм имэкъэгъэІу, шым пкъыгьоу фыпалъхьэщтыгъ. Ащ фэдэ мэкъэгъэІур зыми къыгъэуцущтыгъэп, — къыІотагъ АР-м и Лъэпкъ музей инаучнэ ІофышІэ шъхьаІзу Тэу Аслъан.

Къэгъэлъэгъоным хэхьэгъэ пкъыгъохэм тиэрэ ыпэкіэ я IV— IX-рэ ліэшіэгъухэр къаіуатэ. Адыгэ Республикэм иlуашъхьэхэм тиархеологхэм къачіахыгъэхэр музеим щызэхэугъоягъэх.

— Непэрэ къэгъэлъэгъоныр тарихыр тыухъумэным фэлажьэ. Музеим иамалхэмкlэ ныбжьыкlэхэм тарихъыр алъыдгъэlэсыжьыным лъэпкъ мэхьанэ иl, — къыlуагъ АР-м икультурнэ кlэн къэухъумэгъэнымкlэ ыкlи гъэlорышlanlэ ипащэу Цlыпlынэ Рустем.

Къэгъэлъэгъоныр мэзэ заулэрэ зэlухыгъэщт. Тарихъ пкъыгъохэр зышlогъэшlэгъонхэр ащ еплъынхэ амал яlэщт.

Игупшысэ исэнаущыгъэкІэ къеІуатэ

КьокІыпІэм щыпсэурэ льэпкьхэм яискусствэкІэ кьэралыгьо музеим и Темыр-Кавказ Кьутамэ кьэгьэльэгьонэу «Евгений Цей. Живопись. Графика» зыфиІорэр кьыщызэІуахыгь.

СурэтышІыр Тэхъутэмыкъое районым ит къуаджэу Щынджые къыщыхъугъ, исабыигъо Сыбыр щыкІуагъ. 1952-рэ илъэсым Краснодар дэт художественнэ училищыр къыухыгъ, илъэсыбэрэ шъуашэхэмкіэ сурэтышіэу лэжьагъэ. Къокіыпіэм щыпсэурэ льэпкъхэм яискусствэкіэ къэралыгьо музеим и Темыр-Кавказ Къутамэ Цэй Евгений иіэшІагъэхэр щыухъумагъэх. СурэтышІыр илъэси 100 зэрэхъурэм фэгъэхынгъэ къэгъэлъэгъоным Іофшіэгъи 100 хэхьагъ.

Музеим ипащэ игуадзэу Фатима Сулеймановам Іофтхьабзэр къызэlуихыгъ.

— Тхыдэ хъишъэр сурэткІэ, пкъыгьо зэфэшъхьафхэмкІэ къизыгъэлъэгъукІырэ сурэтышІэу Цэй Евгений илъэси 100 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъоныр непэтинэрылъэгъу.

Живописым иль произведениехэр, графическэ ІофшІа-гьэхэр хьалэмэтэу гьэпсы-гьэх. СурэтышІым исэнаущыгьэ ІэшІагьэхэм къащеІуатэ, — къыІуагь Фатима Сулеймановам.

КъэгущыІагьэхэм зэрэхагьэунэфыкІыгьэмкІэ, Евгений исурэт пэпчъ сэнаущыгьэу хэлъыр къыхэщы, иІофшІагьэхэр зэфэмыдэу гьэшІэгьоных.

— Непэрэ къэгъэлъэгъоныр

сэркІэ мэфэкІ шъыпкъ. СыныбжыкІэ дэдэу Цэй Евгений нэІуасэ сыфэхъугъ, иІэшІагъэхэр сикІасэх. Гум илъ шъэфхэр иІофшІагъэхэм къащыригъэлъэгъукІыгъ, ичІыгу шІулъэгъуныгъэу фыриІэр ахэм къахэщы. ЦІыфым изэхашІэ, щыІэныгъэм епльыкІэ хэхыгъэу фыриІэр зыфэдэр сурэтхэмкІэ къыІотагъ, — къыІуагъ АР-м инароднэ сурэтышІзу

инароднэ сурэтыш Гэу Хъуажъ Рэмэзан.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ сурэтышізу Ольга Бреславцевар Цэй Евгений къыщытхъугъ, щыіэныгъэр сурэтхэмкіэ къызэриіуатэрэм мэхьэнэ ин иІзу ылъытагъ. Музеим иІофышІзхэу Къуекъо Жаннэрэ ХъокІо Ларисэрэ сурэтышІым фэгъэхьыгъэ къзбар гъэшІэгъонхэр къаІотагъ. ИІэпэІэсэныгъэ лъэпсэ ин иІзу ыкІи непэрэ мафэм диштэу алъытагъ.

Музеим инаучнэ ІофышІэу Елена Ильиновам гъэшІэгъонэу, акъыл хэпхэу, гум къинэжьэу къэгъэлъэгъоным къытегущыІагъ. СурэтышІым ищыІэныгъэ гъогу щыублагъэу сурэт анахъ цІыкІум нэсэу якъэбар къекІолІагъэхэм къафиІотагъ.

— Цэй Евгений 1924-рэ ильэсым къуаджэу Щынджые къыщыхъугъ. Ильэс 18 нахыымыныбжьэу Хэгьэгу зэошхом хэлэжьагъ. 1952-рэ ильэсым Краснодар дэт ху-

дожественнэ училищым чІэхьагь. Зэоуж льэхьаным Краснодар ичІыпІабэхэм сурэтышІэу ащылэжьагь. Зэошхо мэхъаджэм ихьазаб къизэгъэлъэгъукІырэ ІэшІагъэхэу «Бухенвальд», «После налета» и «Притча о безумном солдате» зыфиІохэрэр гугьэузых. Апэрэ кьэгьэльэгьоныр Краснодарскэ художественнэ училищым 1973рэ ильэсым щызэхищагь. СурэтышІым щыІэныгъэ гьогу хьыльэ къыкІугь: мастерской иІагьэп, сурэт зэ ришІын Іэмэ-псымэхэр имэкІагь, ІэпэІасэр сурэтышІхэм я Союз хагъахьэщтыгъэп. Цэй Евгений сыд фэдэрэ пэрыохъуи къыгъэуцугъэп, иІофшІэн зэпигъэугъэп, сэнаущыгъэу хэлъымкІэ дунаим щыцІэрыІо хъугъэ, ІэкІыб къэралхэм иІэпэІэсэныгъэкІэ алъыІэсыгъ. 1980рэ илъэсым сымэджэ хьыльэ хъугъэ. Ащ емылъытыгъэу къэлэмыр еІыгьышъуфэ сурэтышІым итворчествэ зэпигъэугъэп. Цэй Евгений 1982-рэ илъэсым идунай зехьожьым ыуж исурэтхэр цІыфмэ нахь къаштагьэх, лъытэныгъэ афашІыгъ. Ев-

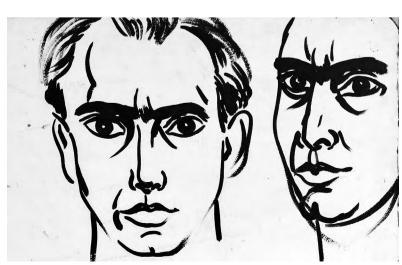

гений икІалэ ятэ иІэшІэгьэ 300 КьокІыпІэм щыпсэурэ льэпкьхэм яискусствэкІэ кьэралыгьо музеим и Темыр-Кавказ Къутамэ къыритыжьыгь. СурэтышІыр щымыІэжьэу икъэгъэльэгьонхэр Краснодар, Мыекъуапэ ащызэхащагьэх.

Портретхэр, натюрмортхэр, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим фэгъэхьыгъэхэр июфшагъэхэм ахэт. Дунаир зэрилъэгъурэр исурэтхэмкіэ ащ къыриютыкіыгъ.

Шюигьоныгьэ зијэхэр музеим рагьэблагьэх. Цэй Евгений июфшјагьэхэр зыхэхьэгьэ къэгьэльэгьоныр чьэпыогьум и 28-м нэс зэјухыгьэщт.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЛЪЭПШЪЫКЪО Фатим.

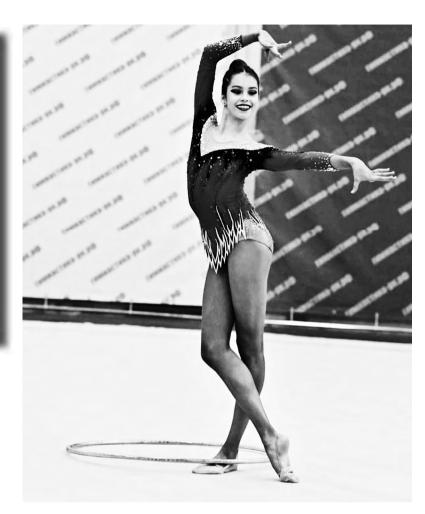

Художественнэ гимнастикэр

Художественнэ гимнастикэмкІэ Урысые зэнэкьокьоу «Тавридэ ижъуагъохэр» зыфиюрэм Адыгеим испортсменкэу Милена Капковар хэлэжьагь ыкІи тыжьын медаль къыщихьыгъ.

Къалэу Алушта щыкІогъэ турнирыр къэралыгъомкІэ анахь мэхьанэшхо зиІэхэм ащыщ. Урысыем ишъолъыр 25-мэ къарыкІыгъэ ліыкіохэм мыщ зыщаушэтыгъ. Ахэм аныбжь илъэс 18-м шІокІырэп.

Спорт еджапІ у В. С. Максимовым ыцІэ зыхьырэм зыщызыгъэсэрэ Миленэ гъэхъэгъэшІухэр ышІыгъэх, унэе зэнэкъокъухэм ятІонэрэ чІыпІэр къащыдихын ылъэкІыгъ.

Урым-рим бэнэныр

Адыгеим икомандэ къахэщыгъ

Урым-рим бэнэнымкІэ къалэу Шъачэ щыкогъэ зэнэкъокъоу «Хы ШІуцІэм и Кубок» зыфиlорэм Адыгэ Республикэм икомандэ дэгьоу закъыщигъэлъэгъуагъ, ящэнэрэ чІыпІэр къыщыдихыгъ. Урысыем изаслуженнэ тренерэу Киркор Варваштьян ишІухьафтын зэрыль турнирым зыныбжь ильэс 18-м емыхъугъэ кlалэхэр хэлэжьагьэх.

Адыгеим, Темыр Осетием—Аланием, Чэчэн Республикэм, Краснодар ыкІи Ставропольскэ крайхэм, Ростов хэкум яспортсменхэр зэнэкъокъугъэх. Тэхъутэмыкъое районым испорт еджапІэхэм защызыгъэсэрэ кІалэхэм Адыгеир турнирым къыщагъэлъэгъуагъ. Краснодар краим ибэнакІохэм текІоныгъэр къыдахыгъ, Ростов хэкум ятіонэрэ чіыпіэр фагъэшъошагъ, Адыгеим икомандэ ящэнэрэ.

Гандбол

Команди 6 хэлэжьагь

ГандболымкІэ Урысыем ипервенствэ изыфэгъэхьазырын къыдыхэлъытагъэу шъолъыр мэхьанэ зиІэ зэнэкьокьухэр Волгоград щызэхащагьэх.

Олимпийскэ джэгунхэм тыжьын медальхэр къащызыхьыгъэ Полина Шарковам (Ведехинам) ыкІи Антонина Санталовам (Скоробогатченкэм) яшІухьафтынхэр зэрылъ турнирым команди 6 хэлэжьагъ. Ахэм Адыгеир къэзыгъэлъэгъуагъэри зэу ащыщ.

Адыгеим, Волгоград, Ростовна-Дону, Астрахань, Краснодар яспортсменкэхэр зэнэкъокъугъэх. Республикэр къэзыгъэлъэгъуагъэр спорт еджапізу С. М. Джэнчатэм

ыцІэ зыхьырэм зыщызыгъасэхэрэр ары. Тренер-кІэлэегъаджэр Валерий Гончар.

Типшъашъэхэм текІоныгъи 3 къыдахыгъ, ау Волгоград ыкІи Краснодар яліыкіохэм адыряіэ зэlукlэгъухэр ашlуахьыгъэх ыкlи ящэнэрэ чіыпіэр къыдахыгъ. Краснодар икомандэ зэкІэми апэ ишъыгъ, Волгоград ятІонэрэ чІыпІэр къыфагъэшъошагъ.

Зэнэкъокъум изэфэхьысыжьхэмкіэ зэхэщакіохэм гандболистАхэм зэу ащыщ Мыекъуапэ завета Погожевар.

кэ анахь дэгъухэр къыхахыгъэх. икомандэ икъэлэпчъэlутэу Ели-

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

АР-м лъэпкъ Іофхэм-

кІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: 385000 къ. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79 Редакцием авторхэм къаІихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкІэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цІыкІунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкІегъэкІожьых. E-mail: adygvoice@

Выщаушыхьатыгъэр:

mail.ru

УФ-м хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгьэ

номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр АО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4503 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 1726

Хэутыным щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьа Гэр МэщлІэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр Тэу З. Дз.

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр Тхьаркъохьо А. Н.